

Informacje dla uczniów

Przeczytaj uważnie teksty, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi.
Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej.
Na ostatniej stronie zamieszczona jest lista lektur obowiązkowych.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 1.–6.

Wywiad z dyrektorem Muzeum II Wojny Światowej prof. Pawłem Machciewiczem

Twórcy wystaw, przygotowując je, muszą mieć w pamięci potencjalnego odbiorcę. Kim był ten widz w przypadku Muzeum II Wojny Światowej?

Myśl o jednym konkretnym widzu ograniczałaby ekspozycję. Wielkie muzeum, które ma ambicję przyciągać kilkaset tysięcy zwiedzających rocznie, powinno oddziaływać na jak największą grupę zwiedzających, zainteresowanych. Przyjęliśmy przy tworzeniu wystawy tylko jedno założenie, że musi ona być zrozumiała, interesująca dla człowieka, który bardzo niewiele wie o polskiej historii, czy to będzie Polak, czy to będzie cudzoziemiec. [...]

Wiedzę zgromadzono w Muzeum na aż 250 stanowiskach multimedialnych. Moim zdaniem ważniejsze są tu jednak eksponaty, które mają przekazać emocje, uruchomić wyobraźnię. Ekspонатów jest na wystawie 2,5 tysiąca. Czy pracując nad wystawą natknęliście się na takie przedmioty, które wzbogaciłyby, uzupełniły ekspozycję, których jednak nie udało się wam uzyskać?

[...] Opowieść na wystawie musi być skrócona. Ma operować symbolem, przykładem. W zbiorach mamy bardzo wiele eksponatów, które nie mogły się znaleźć na wystawie: w sumie ponad 40 tysięcy. W momencie, gdy prace nad ekspozycją były już zaawansowane, a my otrzymywaliśmy jakiś wyjątkowo cenny przedmiot, musieliśmy stawać na głowie, żeby go umieścić na ekspozycji. Mniej więcej na pół roku przed otwarciem muzeum te zmiany były już w gruncie rzeczy niemożliwe, bo każda – pozornie drobna zmiana niosła za sobą zmianę gablot, oświetlenia, instalacji, treści na stanowiskach audio czy wideo itd. Nawet gdybyśmy w tej chwili pozyskali coś bardzo cennego, to zmuszeni byłibyśmy pokazać tę rzecz raczej na wystawie czasowej niż na wystawie głównej.

Jak dużą część zbiorów placówki stanowią dary?

Około jednej trzeciej naszych zbiorów to dary od ludzi, po prostu zwykłych ludzi. A na wystawie proporcje są takie, że około połowy to dary. To było coś niesamowitego, to był taki ruch społeczny wokół muzeum, ruch ludzi, którzy przekazywali nam, często ze wzruszeniem, bardzo cenne pamiątki rodzinne. [...] Każdy, kto odziedziczył po rodzicach, dziadkach coś, co może mu się wydawać interesujące, będzie mógł dany przedmiot przekazać. My o to zadbamy, opiszemy daną rzecz, podamy konserwacji. Bardzo wiele przedmiotów, gdyby nie trafiło do nas, uległoby zniszczeniu, rozpadowi, degradacji.

Wśród wielu zadań, jakie ma spełniać Muzeum, jest także to związane z gromadzeniem tej najbardziej ulotnej wiedzy o II wojnie – opowieści o losach ludzi. Jak dziś wygląda realizacja tego zadania?

Bardzo wiele indywidualnych historii można na wystawie znaleźć. Dam choćby taki przykład: dla nas bardzo ważną częścią wystawy jest ta pokazująca bombardowania polskich miast i ataki na kolumny uchodźców. Prezentujemy tu nie tylko zdjęcia i informacje, ale pokazujemy też postać Zdzisława Wysockiego – kilkunastoletniego chłopca, który zginął ostrzelany przez niemiecki samolot. [...] Powiem tak – wystawa jest opowieścią o zwykłych ludziach, którzy w ekstremalnych czasach potrafili być odważni, przyzwoici. To często oznaczało najwyższe bohaterstwo. Nie tylko walka z bronią w rękę, ale na przykład odmowa przyjęcia różnych propozycji od okupantów, nieprzekraczanie pewnych granic. [...]

[463 słowa]

<https://radiogdansk.pl/wiadomosci>, dostęp 22 marca 2017

Zadanie 1. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Powyższy tekst ma charakter

- A. popularnonaukowy.
- B. literacki.
- C. naukowy.
- D. publicystyczny.

Zadanie 2. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

W Muzeum II Wojny Światowej znajdują się tylko pamiątki po żołnierzach walczących w czasie wojny.	P	F
Jednym z zadań muzeum jest dbałość o pamiątki z przeszłości, zabezpieczanie ich przed zniszczeniem.	P	F

Zadanie 3. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

Dyrektorowi muzeum zależy na tym, by wystawa była zrozumiała dla wszystkich odwiedzających.	P	F
Wystawa kierowana jest głównie do młodych odbiorców, aby ułatwić im zdobycie wiedzy o ważnych wydarzeniach z okresu II wojny światowej.	P	F

Zadanie 4. (0-1)

Dokończ zdanie, wybierając tylko poprawne uzasadnienia spośród podanych, a następnie zaznacz odpowiedź.

Na wystawie nie znalazły się wszystkie pamiątki, ponieważ

1. niektóre z nich nie miały żadnej wartości.
2. wybrano tylko te, które były dobrym przykładem ilustrującym pewne sytuacje i emocje z czasów wojny.
3. darczyńcy nie zgodzili się na zaproponowany sposób eksponowania ich na wystawie.
4. nie pasowały do tematyki wystawy.
5. niektóre eksponaty były przekazane zbyt późno.
6. niektóre pamiątki ze względu na swój charakter mogły się znaleźć tylko na wystawie czasowej.

- A. tylko odpowiedź 2. jest prawidłowa.
- B. odpowiedzi 2. i 5. są poprawne.
- C. tylko odpowiedź 6. jest prawidłowa.
- D. wszystkie odpowiedzi są prawidłowe.

Zadanie 5. (0-1)

Autorzy zadbali o *multimedialny* charakter wystawy.

Wyjaśnij, jak rozumiesz te słowa. Skorzystaj z podanej definicji słownikowej. Nie cytuj, napisz własnymi słowami.

multimedia «różnorodne środki audiowizualne (dźwięk, tekst, obraz, animacja) wzajemnie się uzupełniające, użyte w jednym przekazie»

Słownik wyrazów obcych PWN, red. Elżbieta Sobol, Warszawa 2000.

Zadanie 6. (0-1)

Przeczytaj tekst, a następnie dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W momencie, gdy prace nad ekspozycją były już zaawansowane, a my otrzymywaliśmy jakiś wyjątkowo cenny przedmiot, musieliśmy stawać na głowie, żeby go umieścić na ekspozycji.

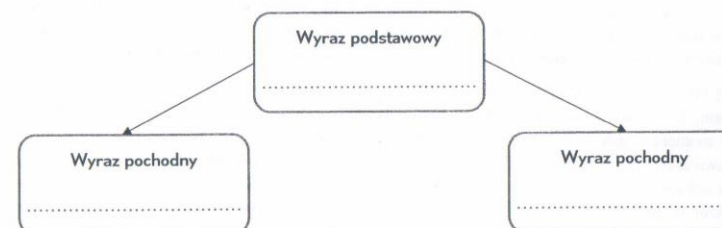
Związek frazeologiczny, który ma podobne znaczenie do podkreślonego, to

- A. poruszyć niebo i ziemię.
- B. dzielić włos na czworo.
- C. stawać okoniem.
- D. zacierać ręce.

Zadanie 7. (0-2)

a) Wpisz podane wyrazy w odpowiednie miejsca tabeli, tak aby utworzyły rodzinę wyrazów.

1. powstanie
2. powstaniec
3. powstańczy

b) Przekształć podane zdanie złożone na zdanie pojedyncze, a podkreślony wyraz zastąp odpowiednią formą z utworzonej rodziny wyrazów. Zachowaj sens zdania.

Każdy, kto brał udział w powstaniu, musiał wykazać się wielką odwagą.

Zadanie 8. (0-3)**Przeczytaj fragment i odpowiedz na pytania.**

Nam strzelać nie kazano. – Wstąpiłem na działo
I spojrziałem na pole; dwieście armat grzmiało.
Artylerii ruskiej ciągną się szeregi,
Prosto, długo, daleko, jako morza brzegi;
I widziałem ich wodza: przybiegł, mieczem skinął;
I jak ptak jedno skrzydło wojska swego zwinął;
Wylewa się spod skrzydła ściśniona piechota
Długą czarną kolumną, jako ława błota,
Nasypana iskrami bagnietów. Jak sępy
Czarne chorągwie na śmierć prowadzą zastępy.

Przeciw nim sterczy biała, wąska, zaostrzona,
Jak głaz bodzący morze, reduta Ordona.
Sześć tylko miała armat; wciąż dymią i świecą;
I nie tyle prędkich słów gniewne usta miecą,
Nie tyle przejdzie uczuć przez duszę w rozpacz,
Ile z tych dział leciało bomb, kul i kartaczy. (...)

a) Podaj autora oraz tytuł utworu.

Autor ..... Tytuł .....

b) Jak zostały przedstawione wojska polskie, a jak rosyjskie? Nie cytuj.

.....
.....
.....
.....
.....

c) Jak kończy się utwór? Udzielając odpowiedzi, weź pod uwagę sytuację głównego bohatera utworu.

.....
.....
.....

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 9-14.

Wpadła nagle do schronu sanitariuszka:

– Kto pomoże nicieć rannego?

I nagle, po hałasie – i pomimo huków – cisza.

– Nikt nie pomoże?

Było kobiet ileśset. I chyba z tylu mężczyzn. Wszystko znieruchomiało.

– Czy naprawdę nikt?

– Ja pójdę – wstałem.

Nikt się nie ruszył. Wyskoczyłem za sanitariuszką. Po schodach. I wskoczyłem wprost w ulicę. Ogrodową.

– Tu! Tu! – złapałem za przód noszy. I dalej – szybko. Włączyliśmy się w kondukt z noszami. Szli przed nami. Za nami. W stronę Żelaznej i dalej – w stronę Sądów, bo tam był szpital powstaniowy. Całe uwijanie się szło do Sądów, do środka miasta. [...] Chciałem jeszcze dodać, że gołębie. Ale chyba gołębi albo już nie było, albo pochowały się [...], a zaraz po wojnie, jak mieszkaliśmy na Poznańskiej i była Wielkanoc z rezurekcją raniutko, to te gołębie [...] ploszyły się i robiły furkot między grzymsami za każdym hukiem. Węc szliśmy klusem. W bramy – takie tradycyjne z wjazdem w podwórka, z Mikołajami z żelaza po bokach albo z wnękami – też waliło. W barykady. W ściany.

Musieliśmy przecisnąć się przez wąskie przejście (takie wąskie przejścia między barykadą a ścianą były wszędzie dla bezpieczeństwa) przed Żelazną. I za Żelazną. Bo chyba dwie blisko siebie. Bo barykady szły gęsto. Wszędzie. I to przy Żelaznej leżeli żołnierze i strzelali z karabinów. Zwykłych. W stronę Kercelaka. Był popłoch. Uciekanie cywilów. Obrona rozpaczliwa. Wiadomości o tych paleniskach, rozstrzeliwaniach szły, szły fakty, szły na nas, coraz bliżej.

Lecieliśmy raz-dwa z tymi noszami. Ja z tą sanitariuszką niosłem kobietę. Cała popielata. I na włosach. I twarz. W konwulsjach. Postrzępiona kiecka. Była przysypana. Na Chłodnej. Zaraz za nami – choć ten ktoś (mężczyzna) miał ręce, nogi grubo pobandażowane, to krew tak szła, że się lała z noszy. Co było więcej, dalej – już nie wiem. Gmach Sądów. Wpadamy do bramy, tu ludzie stoją w bramie, jacyś, różni, jedna nasza sąsiadka z Chłodnej 40. Zaczyna płakać na widok tego wszystkiego. Chyba się zaczęły płacze w ogóle, takie ze spazmami. W całej bramie. Kazali mi postawić przysypaną. Zostawić. Bo już szpital. Chyba złożyli nosze. Polecieli po następnych. A tych już zaczęli wносить do środka.

Miron Białoszewski, *Pamiętnik z powstania warszawskiego*, Warszawa 1976.

[363 słowa]

Zadanie 9. (0-1)**Oceń prawdziwość poniższych sformułowań. Wybierz P, jeśli sformułowanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.**

Ludność cywilna chętnie angażowała się w działania powstańcze.	P	F
Fragment na temat gołębi wskazuje na upływ czasu od powstania warszawskiego do momentu opisywania go w pamiętniku.	P	F

Zadanie 10. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie 1. lub 2.

W tekście przeważają

A.	zdania pojedyncze i równoważniki zdań,	aby	1.	podkreślić dynamikę wydarzeń, ich zmienność i chaotyczność.
B.	zdania wielokrotnie złożone,		2.	ukazać sposób wypowiadania się bohaterów.

Zadanie 11. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Z fragmentu utworu M. Białoszewskiego dowiadujemy się, że autor

- A. był jednym z powstańców walczących z okupantem.
 B. był jedną z osób cywilnych.
 C. był jednym z sanitariuszy w czasie powstania.
 D. nie uczestniczył w opisywanych wydarzeniach.

Zadanie 12. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie 1., 2. lub 3.

W tekście przeważa styl

A.	artystyczny,	o czym świadczy cytat	1.	„Była przysypana”.
B.	potoczny,		2.	„Polecieli po następnych”.
			3.	„Kto pomoże nieść rannego?”

Zadanie 13. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

O tym, że tekst Mirona Białoszewskiego jest pamiętnikiem, świadczy

- A. bogactwo zastosowanych środków stylistycznych, takich jak porównania i epitety.
 B. włączenie dialogów bohaterów i szczegółowe opisy miejsc.
 C. pierwszoosobowa narracja – opisywanie wydarzeń z perspektywy ich uczestnika.
 D. dynamika przedstawionych zdarzeń.

Zadanie 14. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wypowiedzenie: *Pamiętnik z powstania warszawskiego M. Białoszewskiego to opowieść o ludzkiej tragedii, ponieważ ukazuje codzienną walkę mieszkańców Warszawy o przetrwanie w okupowanym mieście jest*

- A. zdaniem złożonym podrzędnie przydawkowym.
 B. zdaniem złożonym współrzędnie wynikowym.
 C. zdaniem złożonym podrzędnie dopełnieniowym.
 D. zdaniem złożonym podrzędnie okolicznikowym.

Zadanie 15. (0-1) Bohaterowie *Kamieni na szaniec* w czasach II wojny światowej malowali na murach przedstawiony poniżej znak. Nazwij go i wyjaśnij jego znaczenie.**Zadanie 16. (0-1)**

Przeczytaj definicję, a następnie wskaż poprawną odpowiedź.

patriotyzm *m IV, D. -u, Ms. ~zmie, blm* «miłość ojczyzny, własnego narodu połączona z gotowością ofiar dla nich» Nieklamany, prawdziwy, szczery, gorący patriotyzm. Budzić, rozpaląć patriotyzm. [...]

Słownik języka polskiego PWN, red. M. Szymczak, Warszawa 1999.

Powyższe hasło nie zawiera informacji o:

- A. znaczeniu wyrazu i formach odmiany.
 B. rodzaju i liczbie, w jakiej występuje wyraz.
 C. trudnych formach odmiany wyrazu i formach użycia.
 D. pochodzeniu i zasadach wymowy wyrazu.

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

A. 9
B. 8
C. 8
D. 9

Poniżej przedstawiono dwa źródła informacji o powstaniu warszawskim: grę planszową pt. *Mali powstańcy* i tekst zaczerpnięty z Wikipedii. Które źródło, według Ciebie, jest odpowiednie do zainteresowania tym wydarzeniem historycznym Twoich rówieśników? Wybierz jedno źródło i uzasadnij odpowiedź, podając dwa argumenty.

Informacja o grze „Mali powstańcy”

Abstract *Chrysomelids*

Citation: [Ch. G. Karamanlidou, P. G. Karamanlidou, E. Kyriakou, E. Kyriakidou / *Journal of Historical Geography* 2016, 50: 20-30](#)

 www.via.com.tw info@via.com.tw www.via.com.tw

Наб. магнито. 52°04' 21"Е, (открыто) ✓

Powstanie warszawskie

Powstanie warszawskie (1 sierpnia – 3 października 1944) – wystąpienie zbrojne przeciwko okupującym Warszawę wojskom niemieckim, zorganizowane przez Armię Krajową w ramach akcji „Burza”, połączone z ujawnieniem się i oficjalną działalnością najwyższych struktur Polskiego Państwa Podziemnego. Swoim maksymalnym zasięgiem objęło część lewobrzeżnych dzielnic miasta, niewielki obszar prawobrzeżnej Warszawy oraz Puszcę Kampinoską i Legionowo.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Powstanie_warszawskie

82

Argument 1.: .

Argument 2.:

a) Wyjaśnij różnicę w pisowni cząstki *nie* w wyrazach podkreślonych w zdaniu:

Nie bądź obojętny na nieprzestrzeganie ustalonych zasad postępowania.

b) Dyrektor muzeum planuje wystosowanie poniższych komunikatów do zwiedzających wystawę. Uzupełnij je odpowiednią formą słów umieszczonych w nawiasie.

Prosimy o .....
(nie wchodzić)
z jedzeniem i napojami.

Turysto,

..... (nie rozmawiać)
przez telefon komórkowy podczas
zwiedzania.

